

Програма
для загальноосвітніх навчальних закладів

ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА

10-11 класи

Профільний рівень

УКРАЇНСЬКА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА (10 клас)

ЗАРУБІЖНА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА (11 клас)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Розробка змісту навчальної програми “Художня культура” (10-11 кл.) здійснювалась відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти в галузі “Естетична культура” і Концепції загальної мистецької освіти, згідно з якими цей предмет належить до інваріантної частини навчального плану.

Мета вивчення художньої культури в загальноосвітній школі полягає в особистісному художньо-естетичному розвитку учнів, формуванні у них світоглядних орієнтацій і компетенцій у сфері художньої культури, вихованні потреби в художньо-творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні в процесі опанування цінностями української та зарубіжної культурно-мистецької спадщини.

Загальна мета конкретизується в основних **завданнях**:

- збагачення емоційно-естетичного досвіду учнів під час сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва та практичної художньої діяльності, формування культури почуттів, пробудження особистісно-позитивного ставлення до мистецьких цінностей;

- опанування учнями художньо-практичними вміннями та навичками, формування комплексу художніх компетенцій, що забезпечують здатність керуватися набутими знаннями та вміннями у самостійній діяльності, у процесі самоосвіти;

- формування у школярів системи художніх знань і уявлень, досвіду сприймання та інтерпретації творів мистецтва різних видів, жанрів, стилів і напрямів, типів культури, здатність висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи свої думки, судження, оцінки, використовуючи відповідні поняття і терміни, вміння брати участь у діалозі (полілозі) культур;

- виховання ціннісних орієнтацій особистості у сфері мистецтва, художніх інтересів, смаків і потреб; розвиток загальних і художніх здібностей, асоціативно-образного мислення, творчого потенціалу;

- розуміння учнями зв'язків мистецтва з природним, соціальним і культурним середовищем життєдіяльності людини, розвиток вітальних основ особистості, усвідомлення власної причетності до художніх традицій свого народу з одночасним розумінням особливостей інших національних картин світу.

Концептуальні засади і структура програми

Програма ґрунтується на **принципах** цілісності, наступності, системності та варіативності змісту, органічної єдності національних і загальнолюдських цінностей, діалектичної взаємодії культурологічного та антропологічного підходів (“людина в культурі – культура в людині”).

Взаємозв'язок художніх цінностей і внутрішнього духовного світу людини відбувається шляхом діалогу культур: “суспільне – особистісне”, “минуле – сучасне”, “національне – загальнолюдське”.

У 10 класі вивчається українська художня культура як окрема частина курсу. Це зумовлено необхідністю збереження національних пріоритетів освіти. Водночас для органічного поєднання вітчизняних і загальнолюдських цінностей варто робити акцент не на тому, що роз'єднує, а на тому, що об'єднує різні культури, адже через

ціннісний вплив мистецтва ефективніше відбувається і національно-патріотичне, і полікультурне виховання. Тому в 11 класі вивчається „Зарубіжна художня культура”, яка має розкрити учнями багатства зарубіжної мистецької спадщини.

Опановуючи зміст цих предметів, молода людина при звичається до розуміння рідної та інших культур, до ідей відкритості, набуття ціннісно-орієнтованих нахилів, комунікативних та емпатичних умінь, що дозволять випускникові загальноосвітніх навчальних закладів сприймати вітчизняну та інші культури не пасивно, а розуміти, відчувати та виявляти пошану до їх носіїв.

Змістове наповнення тем передбачає формування в учнів **ціннісно-смыслових, загальнокультурних, навчально-пізнавальних та інформаційних компетенцій**, що досягається вивченням шедеврів мистецтва різних епох і народів, та **комунікативних, творчо-діяльнісних і самоосвітніх компетенцій**, що передбачає оволодіння досвідом самостійної творчої діяльності, сприймання цієї діяльності як невід’ємної частки свого життя.

Методична система викладання художньої культури спрямована на розвиток таких якостей учнів, як ініціативність, самостійність, креативність, критичність. Для цього пріоритет має надаватися особистісно-зорієнтованим технологіям, які допоможуть подолати суто інформативно-пізнавальні орієнтації курсу. Збагаченню методичного апарату вчителя сприятиме *орієнтовна система художньо-творчих завдань*, поданих наприкінці викладу змісту тем.

Творчість учителя полягає в самостійному і диференційованому застосуванні орієнтовного матеріалу, здатності змінювати його в межах запропонованої структури при написанні поурочних методичних розробок, доборі художньо-практичних завдань.

Однією з умов ефективного впровадження художньої культури є створення **художньо-естетичного середовища** в навчальному закладі (картинні галереї, мистецькі світлиці, художні майстерні) та активна взаємодія з навколишнім соціокультурним середовищем, закладами культури (музеями, філармоніями, театрами) з урахуванням індивідуальних здібностей, інтересів і потреб учнів. Передбачається організація зустрічей з митцями та іншими представниками, а також використання різноманітних форм позаурочних занять, пов’язаних зі специфікою класів різного профілю. На уроках повинна панувати атмосфера піднесеності, яка сприятиме створенню естетичної аури, передачі духовної енергії мистецьких шедеврів.

Впровадження сучасних медіа-засобів, зокрема комп’ютерних технологій у процесі викладання художньої культури передбачає користування CD-інформацією з мистецтва, мережею Інтернет.

Тематична структура курсу

№	Назва розділу	К-ть годин	Резервний час
10 клас			
1	Українська художня культура від найдавніших часів до кінця ХУІІІ ст.	60	4
2	Українська художня культура ХІХ – початку ХХІ ст.	70	6

		Разом:	130	10
11 клас				
1	Європейська художня культура		61	2
2	Художня культура арабо-мусульманських країн		5	2
3	Художня культура Африки		4	2
4	Художня культура Індії		8	2
5	Художня культура Далекого Сходу		13	2
6	Латиноамериканський культурний регіон		8	2
7	Північноамериканський культурний регіон		13	2
8	Простір культури і зустрічі в ньому		12	2
		Разом:	124	16

10 клас

Українська художня культура.

140 год. на рік (4 год. на тиждень), з них 10 год. – резервний час

К-ть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
60	РОЗДІЛ І. УКРАЇНСЬКА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ВІД НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО КІНЦЯ ХУІІІ СТ.	
2	<p>Вступ Завдання курсу. Періодизація української культури в контексті європейського та світового розвитку. Національні образи світу і художній світогляд. Архетипи української культури. Культурологічний підхід до інтерпретації мистецьких творів.</p> <p>2 Тема І. Чудо виникнення мистецтва Версії щодо походження мистецтва: трудова, ігрова, пізнавальна, комунікативна, магічна та ін. Археологічні джерела вивчення стародавньої культури України. Декоративно-ужиткове мистецтво. Зародження скульптури: кам'яні «баби», керамічні статуетки. Мізинська стоянка на Чернігівщині – історичне свідчення рівня культури наших предків. Орнамент (меандр). Перші музичні інструменти. Ритуальні танці. Трипільська культура. Декоративно-ужиткового мистецтво: кераміка та її орнаментальне оздоблення. <i>Орієнтовні візуальні твори для сприймання та інтерпретації:</i> Зразки трипільської кераміки, первісної архітектури й скульптури, різних видів орнаментів, декоративно-ужиткового мистецтва. <i>Орієнтовні практичні завдання.</i> «Реставрація» трипільської кераміки (ескізи стилізованих орнаментів). УЗАГАЛЬНЕННЯ</p> <p>2 Тема 2. Культура скіфсько-сарматської доби Східний струмись у культурі наших пращурів</p>	<p>Учень (учениця) називає: основні періоди розвитку художньої культури України; <i>розпізнає:</i> твори видатних діячів української культури (в межах програми); <i>спостерігає:</i> за розвитком української художньої культури минулого і сучасності, <i>описує:</i> факти і явища художньої культури України, зокрема самостійно здобути різних</p>

	<p>«Звіриний стиль» у декоративному мистецтві – найвище художнє досягнення скіфів. Золоті рельєфні зображення реальних і фантастичних тварин, кінської зброї, посуду тощо.</p> <p><i>Орієнтовні візуальні твори для сприймання та інтерпретації:</i> Зразки золотарства: олень, пантера, кінь та ін. Ювелірні прикраси, золота пектораль.</p> <p><i>Орієнтовні музичні твори для сприймання та інтерпретації:</i> С.Прокоф'єв «Скіфська сюїта» (фрагменти).</p> <p>УЗАГАЛЬНЕННЯ</p>	<p>джерел, характеризує: національну специфіку українського мистецтва стародавніх епох, пояснює: зв'язок художньої культури 3 соціально-історичними контекстом її розвитку; роль вітчизняної художньої культури в становленні і розвитку української держави, наводить приклади: стародавніх історико-культурних пам'яток України, формулює: власні враження, отримані під час спілкування з шедеврами українського мистецтва, критичні судження щодо вивченого матеріалу; порівнює:</p>
<p>2</p>	<p>Тема 3. Художня культура Північного Причорномор'я -- античне коріння нашого народу</p> <p>Зразки архітектури, скульптури, монументального живопису, декоративного мистецтва Ольвії, Пантікапею, Херсонесу, Феодосії. Культурні зв'язки греків-переселенців з давніми слов'янами, скіфами й іншими народами.</p> <p>Спів та інструментальне виконавство (ліра, кіфара, арфа, авлос, сиринга, кротали, тимпани) на території Північного Причорномор'я.</p> <p>Відомості про античний театр Ольвії, Херсонесу, Боспору. Агони.</p> <p>Відлуння античних мотивів у сучасному українському мистецтві.</p> <p>Печерні міста доби раннього християнського середньовіччя у Криму – місток між Візантією і близьким Сходом.</p> <p><i>Орієнтовні візуальні твори для сприймання та інтерпретації:</i> Архітектура, живопис, кераміка Північного Причорномор'я.</p> <p><i>Орієнтовні музичні твори для сприймання та інтерпретації:</i> І.Стравінський Балет «Агон» (фрагмент).</p> <p>УЗАГАЛЬНЕННЯ</p>	<p>розвитку; роль вітчизняної художньої культури в становленні і розвитку української держави, наводить приклади: стародавніх історико-культурних пам'яток України, формулює: власні враження, отримані під час спілкування з шедеврами українського мистецтва, критичні судження щодо вивченого матеріалу; порівнює:</p>
<p>4</p>	<p>Тема 4. Язичницький світ східних слов'ян</p> <p>Культура слов'ян: міфи, культи, обряди.</p> <p>Житлове і оборонне будівництво зарубинецької культури.</p> <p>Відображення міфологічного світобачення в орнаментах, образах-символах (легенда про «Світове дерево»). Збруцький ідол.</p> <p>Архаїчні календарно-обрядові та родинно-обрядові пісні та танці. Символіка «Кривого танцю». Народні ігри («Просо», «Льон», «Воротар», «Решето» та ін.).</p> <p>Обрядовий пратейт. Маски. Марена, дідух – прообрази</p>	<p>спілкування з шедеврами українського мистецтва, критичні судження щодо вивченого матеріалу; порівнює:</p>

<p>реквізиту. <i>Орієнтовні візуальні твори для сприймання та інтерпретації:</i> Зразки трипільської кераміки, первісної архітектури й скульптури, декоративно-ужиткового мистецтва. Д.Нарбут Масляна, М.Тимченко «Свято Івана Купала». <i>Орієнтовні музичні твори для сприймання та інтерпретації:</i> Стародавні календарно-обрядові та родинно-обрядові пісні. Є.Станкович Фольк-опера «Цвіт папороті», Л.Грабовський Симфонія-легенда «Вечір на Івана Купала». <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> «реставрація» трипільської кераміки (ескізи стилізованих орнаментів); інсценізація пісень, розігрування народних ігор.</p> <p>УЗАГАЛЬНЕННЯ</p> <p>8 Тема 5. Київська Русь під німбом християнства</p>	<p>реквізиту. <i>Орієнтовні візуальні твори для сприймання та інтерпретації:</i> Зразки трипільської кераміки, первісної архітектури й скульптури, декоративно-ужиткового мистецтва. Д.Нарбут Масляна, М.Тимченко «Свято Івана Купала». <i>Орієнтовні музичні твори для сприймання та інтерпретації:</i> Стародавні календарно-обрядові та родинно-обрядові пісні. Є.Станкович Фольк-опера «Цвіт папороті», Л.Грабовський Симфонія-легенда «Вечір на Івана Купала». <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> «реставрація» трипільської кераміки (ескізи стилізованих орнаментів); інсценізація пісень, розігрування народних ігор.</p> <p>УЗАГАЛЬНЕННЯ</p> <p>8 Тема 5. Київська Русь під німбом християнства Вплив візантійських християнських традицій на розвиток культури Київської держави. Архітектура церков і соборів Києва, Чернігова, Володимира-Волинського. Софійський собор у Києві – головний храм Руської митрополії. Хрестово-купольна побудова. Монументальний живопис (мозаїки, фрески). Іконопис: біблійні сюжети, персонажі. Ікона Богоматері Володимирської. Іконописець Алімпій. Рукописна книжка (ініціал, мініатюра). Ілюстрації до Остромирового Євангелія. Музична культура Київської держави: народна, придворно-світська, церковна. Давньоруський культовий спів. Крюкова нотація. Знаменний (київський) розспів. Музичні інструменти. Ратна музика. Мистецтво Бояна, Митуси. Билини – провідний жанр народної творчості. Скоморохи—перші професійні актори, музиканти, танцюристи. <i>Орієнтовні візуальні твори для сприймання та інтерпретації:</i> Софія Київська, Спасо-Преображенський і Борисоглібський собори в Чернігові, Успенський собор у Володимирі-Волинському. Ікони: «Володимирська Богоматір», «Спас Нерукотворний», «Ангел – золоте волосся». Мозаїка «Богоматір Оранта». Фреска «Скоморохи». <i>Орієнтовні музичні твори для сприймання та інтерпретації:</i> Київські стародавні розспіви. В.Степурко, М.Шух Духовні хоріві твори (за вибором), І.Карабиць Опера-ораторія</p>	<p>українську художню культуру минулого і сучасності, а також вітчизняні художні здобутки х аналогічними зарубіжними, класифікує: складові української художньої культури, аналізує та інтерпретує: художній зміст творів українського мистецтва, оцінює: світоглядно-гуманістичний зміст староукраїнської художньої культури, значущість українського мистецтва в розвитку національної культури, обґрунтовує: оцінні судження щодо творів українського мистецтва минулого, аргументує судження: щодо значення</p>
--	--	---

<p>12</p>	<p>«Київські фрески» (фрагменти). <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> виготовлення макетів архітектурних споруд храмів Київської Русі (робота в групах, техніка за вибором); майстерня музикантів-реставраторів (розшифрування крюкового запису музики). УЗАГАЛЬНЕННЯ</p> <p>Тема 6. Художня культура XIV-XVI ст.: на перехресті європейських стилів</p> <p>Історичні передумови розвитку культури і мистецтва польсько-литовського періоду. Культурно-освітня діяльність братств у Луцьку, Львові. Острозька академія. Спорудження замків, фортець (Межибіж, Луцьк, Хотин, Кам'янець-Подільський, Олесь, Мукачеве та ін.). Риси романського та готичного стилів в архітектурі. Ренесанс: від сакрального до світського світосприймання. Вплив гуманістичних ідеалів Відродження на формування української культури («Людина – міра всіх речей», «Людина – творець природи»). Будівництво західноукраїнських міст (площі, ратуші). Архітектура та скульптура міста-музею Львова. Скульптурний портрет (рельєф, кругла скульптура). Іконопис. Портретний живопис. Графіка. Діяльність друкаря Івана Федорова (Буквар, Апостол, Острозька Біблія). Розвиток церковної музики (жанри: стихира, тропар, кондак та ін.). Історичні пісні і думи. «Ірмологіон» - збірка церковних пісень. Поширення інструментального музикування. Табулатури для клавішних, органу, лютні. <i>Орієнтовні візуальні твори для сприймання та інтерпретації:</i> Замки в Луцьку, Кам'янці-Подільському, Хотині та ін, кам'яні церкви на Західній Україні (с. Потеличі, Галич, Львів). Архітектурний ансамбль у Львові (Успенська церква, Вежа Корнякта, каплиця Трьох святих). Ікони «Юрій Змієборець», «Різдво Богородиці». <i>Орієнтовні музичні твори для сприймання та інтерпретації:</i> Дума «Плач невільників», «Пісня про Байду». М.Скорик. Три фантазії для лютні з Львівської табулатури XVI ст. (транскрипція для камерного оркестру). <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> уявна подорож за власноруч створеною картою-схемою старовинного українського замку; фестиваль «Гербів» (класу, родини, товариства). УЗАГАЛЬНЕННЯ</p>	<p>української культури у власному житті, щодо вибору теми самостійної роботи, практичного завдання, <i>використовує:</i> спеціальну термінологію, набуті знання у процесі художньо-творчої самореалізації . <i>показує на карті:</i> місцезнаходження найвидатніших культурно-історичних пам'яток України, <i>уміє:</i> вести дискусію з питань української художньої культури, аргументувати власні думки, самостійно знаходити джерела для збагачення знань української культури, <i>володіє:</i> базовими</p>
-----------	---	--

<p>14</p>	<p>Тема 7 . Світло українського бароко</p> <p>Історичне тло розвитку культури козацько-гетьманської доби. Героїко-патріотичний дух епохи, лицарські ідеали козацтва. Культурно-освітня діяльність Києво-Могилянської академії, колегіумів. Діяльність П.Могили, Л.Барановича, С.Яворського, Д.Туптала та ін. Порівняння рис українського бароко із західноєвропейськими варіантами стилю (італійське, іспанське, німецьке).</p> <p>Археологічні пам'ятки ранньої козацької доби самобутні зразки народних ремесел (споруди, одяг, зброя, побутові речі).</p> <p>Архітектура мурованих храмів як утвердження ідеалів світла: Георгієвський Собор Видубицького монастиря в Києві, Троїцький собор у Новомосковську на Дніпропетровщині, Покровський собор у Харкові, Єкатерининська церква у Чернігові, Спасо-Преображенська церква у Сорочинцах, Собор Св. Юра у Львові (Б.Меретин), Успенський собор Почаївської Лаври (Г.Гофман), церква Св. Юра в Дрогобичі.</p> <p>Світські споруди доби: Кловський палац, Андріївська церква і Маріїнський палац (Б.Растреллі) у Києві, колегіум і дім Лизогуба в Чернігові, Переяславський колегіум, ратуша в м. Бучачі (Б.Меретин).</p> <p>Скульптор Й.Пінзель. Монументальні барокові іконостаси: народно-національні традиції дерев'яного різьблення (рослинна орнаментика).</p> <p>Мистецтво іконопису: барокові риси, сюжети, образи (І.Руткович, Й.Кондзелевич). Козацькі "Покрови" – своєрідний національний тип ікони-портрету.</p> <p>Портретний живопис. Культ яскравої особистості Народна картина «Козак Мамай» (численні варіанти сюжету, історико-культурне значення).</p> <p>Книгодрукування і мистецтво гравюри (М.Зубрицький, брати Л. та О. Тарасевичі, І.Щирський, Г.Левицький).</p> <p>Думи та історичні пісні – історичний літопис українського народу. Доля легендарної співачки-полтавчанки Марусі Чурай. «Граматыка мусікійська М.Дилецького. Український партесний концерт (a capella) – злет до вершин духовності. Канти і псалми.</p> <p>Музично-поетична творчість Г.Сковороди.</p> <p>Шкільна драма, зв'язок із викладанням поезики та риторики (репертуар, тематика інтермедій, сценічне оформлення, костюми, візуальні ефекти). Організатори театральної</p>	<p>художньо-естетичними компетентностями, <i>виявляє:</i> здатність до пошуку мистецьких джерел і оперування художньою інформацією в галузі національної художньої культури, <i>демонструє:</i> готовність до толерантного ведення дискусій щодо розвитку національної художньої культури, до переносу набутих мистецьких знань і вмінь в інші освітні галузі та інтегрування етнокультурного та художньо-естетичного досвіду з іншими міждисциплінарним досвідом (гуманітарним, екологічним, технологічним тощо).</p>
------------------	---	--

справи Ф.Прокопович, Д.Туптало.
Вертеп – національно самобутня форма народного лялькового театру. Театр на Запорозькій Січі. Зародки професійного театрального мистецтва в гетьманській столиці Глухові.

Орієнтовні візуальні твори для сприймання та інтерпретації:

Світські споруди (екстер'єри, інтер'єри). Храми, іконостаси. Ікона «Святі великомучениці Варвара і Катерина». Портрети Василя Гамалії, Данила Єфремова. Гравюри

Орієнтовні музичні твори для сприймання та інтерпретації:

Пісні «Віють вітри», «Ой не ходи Грицю». Пісня про Почаївську Божу Матір. М.Дилецький «Воскресний канон». Г.Сковорода «Всякому городу нрав і права», «Ой ти птичко, жовтобока».

Орієнтовні практичні завдання:

«Храм – модель Всесвіту» (замальовки екстер'єрів та інтер'єрів з натури або за уявою);

виконання живописних чи графічних композицій за мотивами текстів відомих кантів Г.Сковороди;

створення комічної або сатиричної інтермедії у стилі «шкільного театру»;

«Показ мод»: стиль бароко в сучасному костюмі.

УЗАГАЛЬНЕННЯ

14

Тема 8. Класичні риси української художньої культури доби Просвітництва.

Віра в розум, гармонію і порядок – панівна ідея просвітницького руху. Класичні ідеали високо освіченої людини. Вплив ідей французьких та німецьких просвітителів (Ж.-Ж.Руссо, Д.Дідро, Й.В.Гете, Й.Ф.Шіллер та ін.) на мистецтво класицизму. Риси класицизму як загальноєвропейського стилю. Ренесанс античних сюжетів і образів у мистецтві.

Нові класичні тенденції в архітектурі. Споруди університету Св. Володимира, Володимирського собору, музею старожитностей у Києві. Архітектурний комплекс центральної площі в Полтаві. Будинок біржі в Одесі.

Скульптура І.Мартоса, Г.Вітвера.

Живопис: від парсуни до портрета (Д.Левицький, В.Боровиковський). Камерний і парадний портрети (порівняння).

Хорові концерти М.Березовського, А.Веделя. Церковна і світська музика Д.Бортнянського.

Перші міські театри в Україні.

Вплив українського духовенства та митців на розвиток

	<p>російської культури ХУІІ-ХУІІІ ст. <i>Орієнтовні візуальні твори для сприймання та інтерпретації:</i> Палац гетьмана К.Розумовського у Батурині, Садиба Галаганів у Сокиринцях. І.Мартос. Пам'ятник Ришельє в Одесі, Г.Вітвер. Фонтани на площі Ринок у Львові. Д.Левицький. Портрет Хованської і Хрущової (інші портрети з серії «Смолянок»), В.Боровиковський. Портрет В.Н.Арсеньєвої, В.Лосенко. Володимир і Рогнеда. <i>Орієнтовні музичні твори для сприймання та інтерпретації:</i> М.Березовський. «Не отвержи мене во время старости», А.Ведель. «На ріках Вавілонських», «Покаянне тріо». Д.Бортнянський. Концерт для чембало з оркестром, сонати для фортепіано (за вибором). <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> створення фонозаписів «Духовно-хоровий літопис століть»; створення ескізу палацу в класичному стилі.</p> <p>УЗАГАЛЬНЕННЯ</p>	
70	РОЗДІЛ ІІ. УКРАЇНЬКА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ХІХ – початку ХХІ СТ.	
20	<p>Тема 9. Контрасти романтизму і реалізму Європейські вияви романтизму в мистецтві. Самобутній образ України, повернення до національних джерел, історичної минувшини – провідні ідеали народницько-романтичної епохи. Український живопис. Багатогранна і багатожанрова спадщина Т.Шевченка-художника. Оспівування рідної природи, повсякденного життя, жіночої краси – провідна тематика пейзажного, побутового, портретного живопису (К.Павлов, А.Мокрицький, К.Трутовський, М.Пимоненко, В.Орловський, С.Світославський, П.Левченко, К.Костанді, С.Васильківський). Роль живописної спадщина І.Репіна в розвитку української культури. Українська скульптура (Ф.Балавенський, М.Микешин, Л.Позен). Палацово-паркові комплекси («Софіївка» в Умані та ін.) Народна музика: соціально- та родинно-побутові пісні. Значення творчості С.Гулака-Артемовського та М.Колачевського. М.Вербицький: історія створення пісні «Ще не вмерла Україна». Музично-просвітницька діяльність і творчість композиторів Галичини та Буковини (А.Вахнянин, О.Нижанківський, Д.Січинський, С.Воробкевич та ін.).</p>	<p>Учень (учениця) називає: найвидатніших представників української художньої культури сучасності, розпізнає: твори видатних діячів вітчизняної культури (в межах програми), спостерігає: за особливостями розвитку української художньої</p>

<p>20</p>	<p>М.Лисенко – основоположник національної композиторської школи в Україні. Твори різних жанрів хорової, оперної, камерно-інструментальної і камерно-вокальної музики. Започаткування жанру дитячої опери. Розвиток музичного виконавства, мистецької освіти. Значення драматургії (Г.Квітка-Основ'яненко, Т.Шевченко) для розвитку українського театру. Аматорський театр. Творчість М.Щепкіна. Театр у Галичині та на Буковині. Становлення театру корифеїв. М.Кропивницький – засновник першої української трупи в Єлісаветграді. Діяльність М.Кропивницького, М.Старицького, І.Карпенка-Карого, М.Садовського та ін. Творчий шлях М.Заньковецької – першої народної артистки України. Створення першого стаціонарного українського театру у Києві (репертуар, гастролі).</p> <p><i>Орієнтовні візуальні твори для сприймання та інтерпретації:</i></p> <p>Т.Шевченко. «Катерина», «Селянська родина», «Почаївська Лавра з півдня», портрети та автопортрети (за вибором). А.Мокрицький. «Портрет дружини», К.Трутовський. «Ярмарок», М.Пимоненко. «Суперниці», «Перед грозою» В.Орловський. «Хати в літній день», В.Васильківський. «Козача левада». Л.Позен. «Скіф», «Лірник», М.Микешин. Пам'ятник Б.Хмельницькому у Києві, В.Балавенський. бюсти Т.Шевченка, М.Лисенка.</p> <p><i>Орієнтовні музичні твори для сприймання та інтерпретації:</i></p> <p>М.Вербицький. «Заповіт», М.Лисенко. «Заповіт», «Боже великий, єдиний», опера «Тарас Бульба», Елегія для ф-но.</p> <p><i>Орієнтовні практичні завдання:</i></p> <p>створення фотоальбому «Театр корифеїв»; написання «Портрету-біографії» улюбленого митця-романтика; створення композиції для шкільного музею «Видатні діячі української музичної культури»: добірка матеріалів, фотографій, репродукцій, календарів, марок тощо (робота в групах).</p> <p>УЗАГАЛЬНЕННЯ</p> <p>Тема 10. Українська художня культура I половини ХХ ст.</p> <p>Європейський і національно-історичний контекст розвитку української художньої культури. Суперечливість культурної ситуації: жага тотального оновлення і трагедія «Розстріляного Відродження». Складна поліфонія світоглядних основ культури епохи й строкатість художньої картини світу, модерністських напрямів і течій</p>	<p>культури в різні історичні періоди на прикладі конкретних мистецьких явищ, <i>описує:</i> діяльність представників класичної української культури, митців української діаспори, <i>характеризує:</i> національну специфіку українського мистецтва, <i>пояснює:</i> тенденції розвитку української художньої культури минулого і сучасності, <i>наводить приклади:</i> художніх музеїв і театрів, провідних мистецьких колективів України, <i>формулює:</i> власне ставлення до української культури, самостійне критичне мислення</p>
-----------	---	--

<p>(абстракціонізм, експресіонізм, футуризм, супрематизм, конструктивізм).</p> <p>Архітектура. Український модерн та його ознаки:, В.Городецький. Будинок з „химерами” у Києві, В.Кричевський. Споруда Полтавського губернського земства, Г.Гай. Критий ринок на Бессарабці у Києві, І.Левинський. Споруди у Львові (за вибором).</p> <p>Український авангард у живопису та графіці (Г.Нарбут, О.Богомазов, К.Малевиц, В.Єрмилов, М.Жук, О.Новаківський та ін.). Школа монументалістів М.Бойчука. Театральний живопис (О.Екстер, А.Петрицький).</p> <p>Художники реалістичної традиції (О.Мурашко, І.Іжакевич, І.Труш, Ф.Кричевський, Ф.Красицький, М.Самокиш та ін.). Розвиток тиражної графіки. В.Касіян – провідний український графік. Естампна графіка О.Кульчицької (серія «Легенди гір і лісів», ілюстрації до творів українських письменників).</p> <p>Здобутки в галузі скульптури, декоративно-ужиткового мистецтва.</p> <p>Музична культура. Творчість послідовників М.Лисенка: О.Кошиць, К.Стеценко, М.Леонтович, Я.Степовий. Спадщина В.Косенка, роль у створенні дитячого музично-дидактичного репертуару. Розвиток хорового мистецтва (Г.Верьовка). Популяризація масової пісні.</p> <p>Розвиток драматичного театру. Лесь Курбас – режисер-новатор («Молодий театр», мистецьке об’єднання «Березіль»). Видатні театральні діячі Г.Юра, Н.Ужвій, А.Бучма.</p> <p><i>Орієнтовні візуальні твори для сприймання та інтерпретації:</i></p> <p>М.Жук. «Портрет П.Тичини», Г.Нарбут. Ілюстрації до казок (за вибором), К.Малевиц. «Автопортрет», «Червона кіннота», В.Єрмилов. «Гітара», О.Богомазов. «Тирсоносці», «Потяг», О. Екстер. «Рух кольорів», М.Бойчук. «Біля яблуні», Ф.Красицький. «Гість із Запоріжжя», М.Самокиш. «Трійка», Ф.Кричевський. Триптих «Життя», О.Мурашко. «Селянська родина», «Дівчина у червоному капелюсі», М.Бурачек. «Золота осінь», І.Труш. «Трембітарі», О.Новаківський. Натюрморт.</p> <p><i>Орієнтовні музичні твори для сприймання та інтерпретації:</i></p> <p>М.Леонтович. «Льодолом», хорові обробки (за вибором), В.Косенко. Класичне тріо, Л.Ревуцький. «Хустина», О.Кошиць. Духовні хорові твори (за вибором).</p> <p><i>Орієнтовні практичні завдання:</i></p> <p>виконання декоративної композиції в стилі українського</p>	<p>щодо явищ сучасної поп-культури, <i>порівнює:</i> зразки творів різних видів мистецтва, факти та явища української художньої культури, <i>класифікує:</i> види і жанри українського мистецтва, художні стилі, напрями, течії, <i>аналізує та інтерпретує:</i> зміст та художньо-мовні особливості творів українського мистецтва (візуальних, музичних, театральних, кіномистецтва), <i>оцінює:</i> роль українського народного і професійного мистецтва в розвитку національної культури, <i>обґрунтовує:</i> оцінні судження щодо зразків</p>
---	---

<p>20</p>	<p>авангарду 20-х рр. (техніка за вибором); створення колективного комп'ютерного проекту «Український авангард»; підготовка реферату «Леся Курбас і театр ХХ ст.»; проведення пісенного вечора «Ретро».</p> <p>УЗАГАЛЬНЕННЯ.</p> <p>Тема 11. Українська художня культура II половини ХХ ст.</p> <p>Полістилістика як прикметна ознака епохи. Міфополітична художня культура. Курс на панування «соціалістичного реалізму» в офіційному мистецтві. Високі художньо-творчі здобутки художників О.Шовкуненка, М.Глуценка, Т.Яблонської, В.Задорожного, М.Божія, представників закарпатської живописної школи (А.Ерделі, Й.Бокшай, А.Коцка, Ф.Манайло, В.Микита).</p> <p>Графіка Г.Якутовича, А.Базилевича та ін. Рекламно-промислова графіка.</p> <p>Розвиток монументальних скульптурних форм. Доробок скульпторів І.Кавалерідзе, М.Лисенка, Г.Кальченко, В.Бородая. Українська скульптурна Шевченкіана ХХ ст. (портрети, погруддя, пам'ятники).</p> <p>Український художній андеграунд. Спадщина живописців, що створювали альтернативу офіційному напрямку у мистецтві (В.Зарецький, І.Марчук, Г.Гавриленко).</p> <p>Широке використання монументальних форм у сучасному живопису. Особливості сучасних напрямів українського нефігуративного живопису (Т.Сільваші, М.Гейко, О.Животков, А.Криволап, О.Тістол та ін.) та нетрадиційних арт-практик (поп-арт, оп-арт, інсталяція, перфоманс тощо). Синтез мистецтв в архітектурі сьогодення.</p> <p>Найвизначніші центри художніх промислів в Україні: Опішне, Городище, Решетилівка (Полтавщина); Гавареччина, Яворів (Львівщина); Косів, Космач, Кути (Івано-Франківщина); Хуст (Закарпаття); Ківерці (Волинь). Петриківський декоративний розпис. – національний художній промисел. Майстри декоративного малярства: І.Сколоздра, К.Білокур, М.Приймаченко, Г.Собачко, Т.Пата, П.Хома.</p> <p>Хорова, вокально-симфонічна і симфонічна музика (Л.Ревуцький, Б.Лятошинський. С.Людкевич, М.Скорик, Є.Станкович, Леся Дичко та ін.). Камерні жанри вокальної та інструментальної музики (В.Барвінський, В.Сильвестров, Б.Фільц та ін.). Явища музичного авангарду: додекафонія, сонористика, алеаторика тощо (Л.Грабовський, В.Годзяцький, О.Козаренко, К.Цепколенко та ін.). Пісенна спадщина П.Майбороди, О.Білаша, В.Івасюка.</p>	<p>українського музичного, образотворчого, театрального мистецтва, кіномистецтва</p> <p><i>аргументує судження:</i> щодо значущості української художньої спадщини в житті суспільства, у власній життєдіяльності,</p> <p><i>використовує:</i> спеціальну термінологію, знання з української художньої культури у процесі самоосвіти,</p> <p><i>показує на карті:</i> центри українських народних ремесел міста, які стали центрами української культури в діаспорі,</p> <p><i>уміє:</i> виконувати українські народні пісні та авторські твори, брати</p>
-----------	--	--

<p>Музичне виконавство та освіта. Поп-музика, шлягер. Фестивалі, огляди, конкурси та інші форми підтримки і поширення сучасної популярної музики в Україні. Національно-культурне значення фестивалю «Червона рута». Зірки української естради. Рок-культура. Рок опера Г.Татарченка «Біла ворона». Популярні рок-гурти. Джаз-клуби і джаз-фестивалі. в</p> <p>Сучасний драматичний театр: творчі пошуки, провідні актори (Б.Ступка, Б.Бенюк, А.Роговцева, Л.Кадирова, А.Хостікоєв та ін.). Режисери С.Данченко (Київський театр ім. І.Франка), Ф.Стригун (Львівський театр ім. М.Заньковецької) та ін. Музичний театр. Міжнародне визнання української вокальної школи (С.Крушельницька) та балету (С.Лифар, В.Писарєв). Державний ансамбль українського народного танцю ім. П.Вірьського. Театри ляльок. Театр незалежної України на світових обрях.</p> <p>Кіномистецтво. Ігровий кінематограф. Світове значення творчості О.Довженка. «Поетичне кіно» (Ю.Ілленко, С.Параджанов та ін.). Творчі портрети акторів І.Миколайчука, Л.Бикова. Фольклор – основне джерело розвитку української анімації. Комедійний «козацький» серіал В.Дахна. Анімаційно-ігрове кіно («Пригоди капітана Врунгеля» Д.Черкаського). Документальний та науково-популярний кінематограф. Екранізації української літературної класики.</p> <p>Конттури кіберкультури, NET-арту в епоху нового віртуального синкретизму початку ХХ ст.</p> <p><i>Орієнтовні візуальні твори для сприймання та інтерпретації:</i></p> <p>Т.Яблонська. «Хліб», «Молода мати», А.Ерделі. «Заручені», натюрморти (за вибором), А.Коцка. «Гуцулка», В.Зарецький. «Весняні клопоти», «Осіння соната», «Півники», Ф.Манайло. «Хлопчик з ягнятком», С.Шишко. «Березовий гай», О.Шовкуненко. «Бузок і тюльпани», Т.Сільваші, М.Гейко (композиції за вибором).</p> <p><i>Орієнтовні музичні твори для сприймання та інтерпретації:</i></p> <p>В.Барвінський. «Колядки і щедрівки» для фортепіано, Б.Лятошинський. Третя симфонія, М.Скорик. «Карпатський концерт», Є.Станкович. Камерна симфонія № 3 для флейти і 12 струнних, В.Сильвестров. «Тихі пісні», Леся Дичко. Літургія, П.Майборода, О.Білаш, В.Івасюк (пісні за вибором).</p> <p><i>Орієнтовні практичні завдання:</i></p> <p>розробка дизайну сучасного інтер'єру шкільного приміщення з використанням українських традицій;</p>	<p>участь у народних обрядах, вести діалог з питань національних пріоритетів у галузі художньої культури, самостійно знаходити джерела та застосовувати художню інформацію для самоосвіти, <i>пропагує:</i> національну культурно-мистецьку спадщину, <i>відстоює:</i> національно-культурні пріоритети в особистісному та суспільному житті, <i>володіє:</i> базовими освітніми художньо-естетичними компетентностями, <i>виявляє:</i> емоційно-ціннісне ставлення до української культури, потребу використовувати</p>
--	--

	<p>театралізація композицій нефігуративного живопису українських художників (перфоманс, інсталяція) з використанням сучасної української музики; створення емблеми класу, школи (стилізація одного з національно характерних модерністських напрямів); підготовка позакласного заходу “Пісенний вернісаж” з творів сучасних українських композиторів; упорядкування відеокартотеки ”Українське кіномистецтво” (робота в групах за інтересами); підготовка міні-вистави (фрагмент твору сучасного українського письменника), декорацій і костюмів, музичного оформлення (колективна робота); перегляд кінофільмів сучасних молодих українських режисерів і організація дискусії.</p> <p>УЗАГАЛЬНЕННЯ</p> <p>6 Тема 12. Художня культура української діаспори</p> <p>Значення діяльності митців діаспори в розвитку української культури, її популяризації в зарубіжних країнах.</p> <p>Архітектура і скульптура. О.Архипенко – піонер авангардизму в скульптурі. Творчість Лео Мола, Г.Крука, М. Черешньовського та ін.</p> <p>Живопис і графіка (В.Баранов-Россіне, Д.Бурлюк, Г.Новаківська, В.Хмелюк, Л.Гуцалюк, М.Дмитренко та ін.)</p> <p>Іконопис. Книжкова ілюстрація (Б.Крюков).</p> <p>Використання композиторами українського фольклору в різноманітних музичних жанрах, звернення до тем, пов’язаних з Україною, зокрема до творів Т.Шевченка, І.Франка, Лесі Українки, Олександра Олеся, Б.Лепкого.</p> <p>Виконавське мистецтво (хорові колективи, співаки, бандуристи). Пропаганда української пісні у світі: хор ім. О.Кошиця, капела бандуристів ім. Т.Шевченка з Детройта (США). Дослідження історії української культури музикологами діаспори в Українському музичному інституті у Нью-Йорку, Українському музичному інституті ім. М.Лисенка в Торонто. Діяльність українських театрів у діаспорі.</p> <p><i>Орієнтовні практичні завдання:</i></p> <p>створення туристської карти «Пам’ятки української діаспори» та альбому “Імена славетних українців у світовому мистецтві” (колективна робота).</p> <p>УЗАГАЛЬНЕННЯ</p> <p>4 Підсумкове тестування. Інтернет-конференція. Презентація колективних та індивідуальних проектів.</p> <p><i>Орієнтовні теми проектів:</i></p> <p>Українське бароко і європейський контекст.</p>	<p>ти її здобутки у власній життєдіяльності, здатність до самостійної діяльності, колективної співпраці з метою розв’язання мистецьких проблем, <i>демонструє:</i> готовність до постійного художнього самовдосконалення, усвідомлення власної причетності до традицій і цінностей національної культури та вміння їх використовувати у культурно-дозвілєвій діяльності.</p>
--	---	--

<p>Класицизм і неокласицизм в українському мистецтві: історичні долі й мистецькі прогнози. Т.Шевченко – наш великий сучасник. Синтез мистецтв у творчості романтиків (діалог поезії та музики). «Розстріляне відродження»: імена і твори. «Митці-шестидесятники» Світові обрії українського кіно.</p>	
---	--

ЗАРУБІЖНА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА
11 КЛАС

(140 год. 4 год. на тиждень, із них 16 год. – резервний час)

К– сть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
61 2	<p>Розділ І. Європейська художня культура. Тема 1. Роль Стародавнього Єгипту у виникненні європейської культури. Зародження науки і мистецтва. Виникнення класичних форм архітектури: піраміда, обеліск, колона. Створення нарисної системи письма. Казки Стародавнього Єгипту – предки грецьких міфів, українських і російських народних казок. Орієнтовні практичні завдання: а) уроки – творчі майстерні: написати листа другу, використавши стильові ознаки нарисного письма; б) вигантувати (вишити) відомий портрет цариці Нефертіті; в) сплести з намиста, бісеру комірець для „жерця”, єгипетський браслет тощо; г) урок – подорож у часі: провести уявну екскурсію від Нілу до храмів Луксору або Карнакі.</p>	<p>Учень (учениця) характеризує : – різноманіття художньої картини світу; <i>називає :</i> – імена і твори видатних майстрів(в межах програми); <i>розпізнає :</i> – національні ознаки мистецтва різних країн; <i>порівнює:</i> – їх; <i>спостерігає:</i> – почуття насолоди від сприйняття мистецьких творів; <i>уміє:</i> – виразно відтворювати відчуття від сприйнятого у власній творчій</p>
1	<p>Тема 2. Межиріччя (Месопотамія) Вавилонія і Асирія – найголовніші держави месопотамської цивілізації. Велич Вавилону. Вавилонська вежа. Зародження фрескового живопису. Висячі сади Семіраміди.</p>	

<p>6</p>	<p>Орієнтовне практичне завдання: урок – творча майстерня: зробити фреску на одній із стін класу (школи) на тему давньої цивілізації (ландшафт, Едем, сцена битви тощо).</p> <p>Тема 3. Греція. Греція – колыска мистецтв. Смысловий фундамент мистецтва – людина як „вінець творіння”.</p> <p>Античні пам’ятки архітектури: доричний, іонічний, коринфський стилі.</p> <p>Антична скульптура (Мирон, Фідій, Пракситель, Лісіпп).</p> <p>Зародження театру. Існування у грецьких колоніях України умовної естетики давньогрецького театру (УІІ-УІ ст. до н.е.). Переклади драматичних творів Есхіла, Софокла, Еврипіда, Аристофана українською мовою Б.Теном.</p> <p>Античні герої у творчості Т.Шевченка, І.Франка, Л.Українки.</p> <p>Українські міста, засновані греками.</p> <p>Орієнтовні практичні завдання:</p> <p>а) постановка уривків з п’єс грецьких драматургів (самостійне виготовлення костюмів, масок, котурнів);</p> <p>б) складання кросвордів з використанням понять, імен давньогрецького лексикону культури;</p> <p>в) урок – етнографічна експедиція : відеоподорож містами України, заснованими греками.</p>	<p>діяльності; <i>виявляє:</i> – певний художньо–емоційний досвід у судженнях ; <i>висловлює:</i> – власний погляд на творчість; <i>володіє :</i> – знаннями з історії мистецтва (в межах програми); <i>наводить приклади:</i> – найзначніших пам’яток світу ; <i>показує на карті :</i> – українські міста, засновані греками; <i>описує:</i> – культурно – історичну картину світу; <i>пояснює:</i> – її значення для існування цивілізації; <i>формулює:</i> – узагальнення щодо вивченого; <i>обґрунтовує :</i> – власні висновки на прикладах світового мистецтва; <i>класифікує:</i> – види мистецтва; <i>аналізує:</i> – мистецтво як виразник духовного світу людини; <i>орієнтується:</i> – у засобах впливу мистецьких творів; <i>оцінює:</i></p>
<p>6</p>	<p>Тема 4. Італія. Епоха Відродження: основні ознаки. Леонардо да Вінчі: багатогранність таланту. Мікеланджело: втілене відчуття форми. Рафаель: зображення благородного і духовного начала. Італія – батьківщина бельканто. Італійська опера. Італійсько-українські музичні зв’язки. Італійське кіно.</p> <p>Орієнтовні практичні завдання:</p> <p>а) підготовка до уроку – дослідження на тему: „Чому Мікеланджело називають водночас „учнем давніх” і „порушником традицій”?”</p>	<p><i>формулює:</i> – узагальнення щодо вивченого; <i>обґрунтовує :</i> – власні висновки на прикладах світового мистецтва; <i>класифікує:</i> – види мистецтва; <i>аналізує:</i> – мистецтво як виразник духовного світу людини; <i>орієнтується:</i> – у засобах впливу мистецьких творів; <i>оцінює:</i></p>

<p>6</p> <p>5</p>	<p>б) відвідування оперної вистави (відеовистави, кіноопери) італійських композиторів – класиків; в) написати рецензію на один з фільмів Ф.Фелліні;</p> <p>Тема 5. Франція. Франція – батьківщина класичного балету, кіно. Імпресіонізм: нове бачення світу. Розширення циркових жанрів (водна арена, повітряний політ). Видатні шансоньє Франції. Версаль – зразок європейського парку. Париж – столиця світової моди. Орієнтовні практичні завдання: а) малюнки у техніці пуантилізму, дивізіонізму; б) конкурс фотопроб на виконання ролей у екранізації творів французької літератури, що вивчаються за програмою „Зарубіжна література”; в) урок – творча майстерня: проектування куточку „Версальського парку” для шкільного подвір’я (конкурс); г) підготовка музичного вечора, присвяченого французьким шансоньє; д) конкурс моделей одягу з використанням елементів, винайдених французькими модельєрами („маленька чорна сукня” К.Шанель, „діорівська широка спідниця” та ін.).</p> <p>Тема 6. Іспанія. Асиміляція східної і західної культур – підґрунтя мистецтва Іспанії. Готичний шрифт. Ель Греко – художник-новатор. Дієго Веласкес – вершина іспанського живопису ХУІІ ст. Франсиско Гойя – найвизначніший і неперевершений живописець і графік ХІХ ст. Сальвадор Далі – яскравий виразник модерністських течій в культурі ХХ ст. Антоніо Гауді-і-Корнет – видатний архітектор-новатор ХХ ст. Орієнтовні практичні завдання: а) урок – портрет: Веласкес – духовний послідовник Ель Греко; б) малюнки у стилі сюрреалізму;</p>	<p>– внесок зарубіжних митців у вітчизняну культуру; <i>розв’язує:</i> – творчі завдання, пов’язані з виявленням індивідуального ставлення; <i>відтворює:</i> – у власній творчості враження від сприйнятого; <i>використовує:</i> – надбані знання (як теоретичні, так і практичні) у власній діяльності; <i>засвоює:</i> – мистецькі образи країн; <i>виносить судження:</i> – про зв’язок мистецтва і людини; <i>дотримується:</i> – правил шанобливого ставлення до культури.</p>
---------------------------------	---	---

	<p>в) проведення музичного вечора: „Гітара – національний музичний інструмент Іспанії”. Виготовлення плаката-афіші до вечора, використовуючи готичний шрифт.</p>	
1	<p>Узагальнення</p>	
4	<p>Тема 7. Велика Британія „Епоха Англії” у світі (XVIII – поч. XIX ст.). Англійський сад: нове слово в європейській парковій культурі. Утвердження природного начала. Газон, бордюри. Вплив англійського садівництва на парки України (Воронцовський парк в Алушті, „Софіївка” в Умані). Зародження мюзиклів. Творчість Л.Вебера. „Бітлз”: внесок у розвиток музичної культури. Орієнтовні практичні завдання: а) урок – творча майстерня: спроектувати або зробити макет малого англійського саду для шкільної присадибної ділянки; б) урок – концерт: спів під караоке (або інший музичний супровід) шлягерів ансамблю „Бітлз”; в) урок – подорож у часі: „Іронія над шаблонами мислення в казкових повістях Л.Керолла „Аліса в країні чудес” та „Аліса у Задзеркаллі”; г) підготувати літературний вечір „Парк як дійова особа у творчості видатних письменників”.</p>	
4	<p>Тема 8. Німеччина. Творчість Й.С.Баха. Композитори – романтики. Бетховен і українська музична культура. Мейсенська порцеляна. Німецький модерн – „югендстиль”. Експресіонізм. Орієнтовні практичні завдання (уроки – творчі майстерні): а) зробити ескіз фарфорової пластики у стилі рококо; б) оформити куточок школи (класу) у „югендстилі”; в) підготувати казковий театралізований ранок для учнів початкової і основної школи „Казки братів Грімм”. Виготовлення запрошень</p>	

	<p>готичним шрифтом; г) самостійні роботи у стилі експресіонізму (конкурс).</p>	
2	<p>Тема 9. Австрія Австрійський музичний класицизм. Мистецтво рідної домівки (меблі М.Тонета, клавесин, художнє скло, фарфорова пластика). Танцювальна стихія Й.Штрауса. Орієнтовне практичне завдання: підготовка і проведення шкільного балу „Віденський вальс”.</p>	
2	<p>Тема 10. Голландія. Бельгія. Фламандський живописець П.Брейгель. „Великі голландці”: П.П.Рубенс, Г.ван Р. Рембрандт. Символізм М.Метерлінка. Орієнтовне практичне завдання: а) урок – творча майстерня: створення „живих сценок” на сюжети картин (за програмою); б) постановка п’єси М.Метерлінка „Сліпі</p>	
1	<p>Тема 11. Данія. Великий казкар Г.-К.Андерсен. Орієнтовне практичне завдання: а) підготовка вистави шкільного театру „За що Г.-К.Андерсен удостоївся пам’ятника за життя?”; б) конкурс лібрето балету на одну з казок Г.-К.Андерсена.</p>	
1	<p>Тема 12. Норвегія. Е.Гріг – композитор-романтик світового значення. Орієнтовне практичне завдання: вистава шкільного театру за драмою Г.Ібсена „Пер Гюнт”.</p>	
1	<p>Тема 13. Швеція. Творчість режисера І.Бергмана. Орієнтовне практичне завдання: написати відгук (рецензію) на переглянутий фільм І.Бергмана.</p>	
1	<p>Тема 14. Болгарія.</p>	

	<p>Діяльність Кирила і Мефодія – творців слов'янської писемності.</p> <p>Орієнтовне практичне завдання: конкурс на краще розуміння і знання лексики слов'янських мов.</p>	
2	<p>Тема 15. Південно-західні слов'янські народи. Хорватія, Словенія, Сербія, Чорногорія, Македонія – народи, що населяють Балканський півострів.</p> <p>Творчість Е.Кустуріци – видатного режисера сучасності.</p> <p>М.Павич – автор „першої книги ХХІ століття”.</p> <p>Орієнтовні практичні завдання: а) провести відеовечір „Музика у фільмах Е.Кустуріци”; б) написати розв'язку роману М.Павича „Пейзаж, намальований чаєм”.</p>	
1	<p>Тема 16. Польща. Ф.Шопен – син польської землі.</p> <p>Орієнтовне практичне завдання: музична вітальня для батьків: „Ф.Шопен – поет фортепіано”.</p>	
1	<p>Тема 17. Чехія. Творчість Б.Сметани.</p> <p>Орієнтовне практичне завдання: прослуховування творів композитора.</p>	
1	<p>Тема 18. Румунія. Килимарство Румунії.</p> <p>Орієнтовне практичне завдання: а) урок – творча майстерня: зробити ескіз геометричного або рослинного румунського килима (виткати його); б) підготувати вечір „Граф Дракула – герой трансильванських легенд”.</p>	
2	<p>Тема 19. Угорщина. Танець „чардаш” – душа угорського народу.</p> <p>Творчість І.Кальмана – „короля оперети” Оперети І.Кальмана в українських театрах.</p> <p>Орієнтовні практичні завдання: а) перегляд оперет І.Кальмана (в театрі, кіноверсії, телеверсії);</p>	

	<p>б) урок – творча майстерня: розучування чардашу: опанування основними позиціями танцю.</p>	
1	<p>Тема 20. Швейцарія. Кишеньковий годинник – витвір швейцарського ювелірного мистецтва. Орієнтовне практичне завдання: а) підготовка літературного вечора: „М.Фріш і Ф.Дюрренматт – видатні письменники ХХ століття. Вистави Ф.Дюрренматта на кону українських театрів”; б) урок – творча майстерня: розробити дизайн власного кишенькового годинника.</p>	
2	<p>Тема 21. Країни Прибалтики. М.Чюрльоніс: художник-символіст, композитор, автор перших литовських симфонічних поем. Творчість Р.Паулса. Орієнтовні практичні завдання: а) урок – творча майстерня : створення афіші у стилі модерн до виставки творів М.Чюрльоніса; б) підготовка до інтерв’ю з Р.Паулсом.</p>	
1	<p>Тема 22. Біларусь. Ансамбль „Пісняри” під керівництвом В.Мулявіна. Орієнтовне практичне завдання: урок – конкурс: спів під караоке (інший музичний супровід) пісень з репертуару „Піснярів”.</p>	
6	<p>Тема 23. Росія. Іконопис як втілення духовності слов’ян. Видатні майстри-іконописці. Російський живопис: історичний, пейзажний, портрет. Зв’язки з Україною. Російський балет. Видатні балетмейстери і танцівники. Шедеври російського кіномистецтва. Російський драматичний театр. Орієнтовні практичні завдання: а) урок – екскурсія до музеїв (відеомузеїв) російського мистецтва; б) урок – майстерня :створити серію поштових марок, присвячених російському мистецтву;</p>	

	<p>в) перегляд ігрової стрічки Л.Осики „Етюди про Врубеля”, обговорення;</p> <p>г) відвідування балетних вистав; живописні, графічні, поетичні відгуки.</p>	
1	<p>Тема 24. Значення європейської художньої культури.</p> <p>Поліфонічна картина художнього світу. Значення культурної спадщини країн Європи. Орієнтовні практичні завдання:</p> <p>а) урок – творча майстерня: на контурній карті намалювати у мініатюрі декілька найвідоміших знакових пам’яток європейської художньої культури (на вибір).</p> <p>б) створити відеоролик на тему: „Європа – спільний дім її країн”.</p>	
1	Узагальнення	
5	Розділ II. Художня культура арабо-мусульманських країн.	Учень (учениця) характеризує:
1	<p>Тема 1. Значення художньої культури арабо-мусульманського регіону.</p> <p>Іслам як підґрунтя морально-естетичної специфіки арабо-мусульманського мистецтва. Орієнтовне практичне завдання: Підготувати виставу для молодших школярів за мотивами арабських казок.</p>	<p>– іслам як одну з найпоширеніших релігій світу;</p> <p>– елементи арабо-мусульманської архітектури;</p>
2	<p>Тема 2. Декоративно-прикладне мистецтво мусульманських народів.</p> <p>Головні риси мусульманського декоративного мистецтва. Збагачення арабськими фантастичними декоративними елементами всього мистецтва Середньовіччя. Багдадська школа книжкової мініатюри (XII-XIII ст). Турецьке гончарне мистецтво. Художнє ткацтво – „дамаські тканини” (Сирія). Килимарство – один з найважливіших видів прикладного мистецтва мусульманського світу (Іран). Східні мотиви в українській орнаментиці. Орієнтовне практичне завдання: урок – творча майстерня: створити або намалювати ескіз арабо-мусульманського</p>	<p><i>пояснює:</i></p> <p>– роль Корану як пам’ятки світової культури; показує на карту Мекку – місто паломництва мусульман. <i>аналізує:</i></p> <p>– особливості мистецтва ісламу; <i>використовує і пояснює терміни:</i> „арабеска”, „мечеть”, „мінарет”.</p> <p><i>розпізнає:</i></p>

<p>1</p> <p>1</p> <p>4</p> <p>2</p> <p>1</p>	<p>килима, тканини, книжкової мініатюри, гончарного витвору.</p> <p>Тема 3. Пам'ятки арабо-мусульманської архітектури. Мечеть, її розташування; мінарет; мавзолеї. Орієнтовне практичне завдання: урок – творча майстерня: малюнки фрагментів культових споруд арабо-мусульманської архітектури.</p> <p>Узагальнення.</p> <p>Розділ III. Художня культура Африки.</p> <p>Тема 1. Африканський культурний регіон. Своєрідність варварських (неантичних) форм мистецтва. Естетика примітиву. Поняття краси людини (татуювання, виривання або загострення зубів, прикрашення губ, вух або волосся на голові). Африканський елемент у мистецтві – культові теракотові маски. Північна Африка. Країни Магрибу: Алжир, Туніс, Марокко – традиції середньоземноморської культури і місцевого африканського середовища. Карфаген – місто, яке зв'язує Схід і Захід. Пам'ятки римського володарювання. Розквіт міст. Класичний середньоземноморський елемент в мистецтві (мармурові Венери з Шершеля, „римське обличчя” міст – форуми, театри, амфітеатри, колонади, арки, ринки). Елемент мистецтва єгипетської Александрії в мозаїці. „Нільський” сюжет у пам'ятках мозаїчного мистецтва. Релігія: іслам, християнство, фетишизм як рання форма релігійних вірувань. Орієнтовне практичне завдання: підготовка і проведення конкурсу на виготовлення масок тропічної Африки.</p> <p>Тема 2. Декоративно-прикладне мистецтво Африки. Анонімність майстрів. Суданська зона: вироби з теракоти, різьбярство.</p>	<p>– культові споруди регіону: мечеть, мінарет, мавзолей; знає їх призначення;</p> <p>Учень (учениця) <i>порівнює:</i> – культури народів Африки примітиву та часів римського володарювання;</p> <p><i>розпізнає:</i> – декоративно-ужиткове мистецтво регіону (маски, дерев'яна скульптура).</p>
--	--	--

	<p>Гвінейська зона: обробка благородних металів. Конголезька зона: вироби з глини, плетені вироби. Орієнтовне практичне завдання: урок – творча майстерня: виготовлення предметів побуту або їх ескізів у африканському стилі.</p>	
1	Узагальнення.	
8	Розділ ІV. Художня культура Індії.	<p>Учень (учениця) <i>пояснює:</i> – духовні традиції регіону; характеризує основні риси буддизму та індуїзму. <i>наводить приклади:</i> – основних пам'яток індійського мистецтва: ступа, печерний храм, мечеть Тадж-Махал; <i>порівнює:</i> – спільні та відмінні риси буддійської й мусульманської архітектури; <i>характеризує:</i> – танцювальну драму як синтез поезії, музики і хореографії.</p>
2	<p>Тема 1. Індійський культурний регіон. Внесок Індії у світову культуру: відкриття десяткової системи обчислення, шахів. Образ Індії в середньовічних текстах Київської Русі. Індуїзм та буддизм – релігії індійського регіону. Орієнтовне практичне завдання: урок – творча майстерня: малюнки божеств Індії.</p>	
1	<p>Тема 2. Архітектура і скульптура. Інтер'єр та декор храмів. Два основні стилі: північний (індоарійський) і південний (дравинський). Бронзова та мідна скульптури. Фігури Будди у традиційних позах самозаглибленого споглядання та в стані відчуження, бронзовий Шива у вигляді граційного юнака з чотирма руками, зігнутими у витонченому жесті, вогняний ореол навколо всієї фігури та ін. Орієнтовне практичне завдання (уроки – творчі майстерні): а) зліпити фігурки Будди; б) намалювати архітектурні фрагменти індійських храмів.</p>	
1	<p>Тема 3. Декоративно-прикладне мистецтво регіону. Вироби із напівдорогоцінних каменів, кришталеві релікварії у храмах Індії. Різьба по слоновій кістці, перламутру (Індія, Шрі-Ланка). Вироби з лакового дерева. Карбоване срібло. Орієнтовне практичне завдання:</p>	

	<p>а) урок – екскурсія до музею, де зберігаються зразки індійського мистецтва;</p> <p>б) урок – творча майстерня: створити плакат, що популяризує декоративно – прикладне мистецтво Індії</p>	
1	<p>Тема 4. Музика і танець.</p> <p>Танець. Значення поз, жестів, позицій рук (мудра).</p> <p>Манера співу.</p> <p>Музика і танець в індійському кінематографі.</p> <p>Орієнтовне практичне завдання:</p> <p>урок – творча майстерня: опанування основними позиціями рук індійського танцю.</p>	
1	<p>Тема 5. Індійське кіно.</p> <p>З 1971 р. Індія утримує перше місце у світі з виробництва художніх фільмів. Фільми соціального спрямування: „Бродяга” (реж. Р.Капур), „Мати-Індія” (реж. Мехбуба). Гостросюжетні фільми („Помста і закон”(реж. Р.Сіппі).</p> <p>Мелодрами („Месник”, реж. П.Чакраварті).</p> <p>Комедії (на вибір вчителя або учнів).</p> <p>Орієнтовне практичне завдання:</p> <p>урок – концерт: виконання танців, пісень з улюблених індійських кінофільмів.</p>	
1	<p>Тема 6. Індійські йоги.</p> <p>Йога – найдавніша система досягнення повної гармонії людського існування. Мета – ідеально здорові тіло й дух, рівновага між ними.</p> <p>Орієнтовне практичне завдання:</p> <p>Заняття йогою.</p>	
1	<p>Узагальнення.</p>	
13	<p>Розділ V. Художня культура Далекого Сходу.</p>	Учень (учениця)
2	<p>Тема 1. Далекосхідний культурний регіон. Роль Китаю в історії регіону.</p> <p>Самобутність китайської культури.</p> <p>Два видатних віровчителі в культурній в історії Китаю – Конфуцій і Лаоцзи. Етика Конфуція. Даосизм Лаоцзи. Вплив їх шкіл на мистецтво.</p> <p>Орієнтовне практичне завдання:</p> <p>підготувати для молодших школярів „Свято китайських ліхтарів”.</p>	<p><i>вносить судження:</i></p> <p>– про роль Китаю в історії регіону;</p> <p><i>характеризує:</i></p> <p>– елементи етики Конфуція та філософії Лаоцзи;</p>

<p>2</p>	<p>Тема 2. Естетичний феномен китайського живопису. Конфуціанство в мистецтві: реальний часовий континіум, прямий та безпосередній зв'язок із словом. Даоське світосприймання в мистецтві – натяк і недомовленість; втілення вічності у миті. Жанри живопису: портрет; пейзаж як художньо-символічне усвідомлення найскладніших космогонічних та метафізичних проблем; живопис „квітів і птахів”. Каліграфічне письмо. Орієнтовне практичне завдання: урок – творча майстерня: намалювати тушшю сувій у китайському стилі.</p>	<p><i>пояснює:</i> – вплив цих шкіл на мистецтво.</p> <p><i>розпізнає:</i> – суттєві якості китайської порцеляни;</p> <p><i>пояснює:</i> – символічне навантаження кольору та малюнку.</p> <p><i>обґрунтовує:</i> – світове значення хайку: діалог тексту і малюнка;</p> <p><i>аналізує:</i> – твори Хокусая, Басьо;</p> <p><i>порівнює:</i> каліграфічне письмо Далекого Сходу та Європи.</p> <p><i>характеризує:</i> – символіку японського садового мистецтва та його призначення;</p> <p><i>пояснює:</i> – відмінності японського і європейського садоустрою;</p> <p><i>використовує:</i> – знання основних законів ікебани у власному аранжуванні.</p>
<p>2</p>	<p>Тема 3. Китайська порцеляна Порцеляна – гордість китайського мистецтва. Цзіндечжень – основний центр виробництва фарфору. Чистота кольору, популярність монохромних виробів (Сунський період фарфору). Барвистість фарфору (Мінський період). Біло-синій фарфор (ХУ ст.). Поліхромний фарфор (ХІУ ст.). Творці фарфорового посуду, статуєток, фарфорового ваопису. Символічне навантаження кольору та ієрогліфів (жовтий – колір імператорської влади). Зразки китайської порцеляни в музеях України. Орієнтовне практичне завдання: а) урок – творча майстерня : виготовлення ескізу малої пластики в китайському стилі; б) урок – екскурсія до музею музею, де зберігаються зразки китайської порцеляни; знайомство з художніми альбомами із зразками китайської порцеляни.</p>	<p><i>пояснює:</i> – вплив цих шкіл на мистецтво.</p> <p><i>розпізнає:</i> – суттєві якості китайської порцеляни;</p> <p><i>пояснює:</i> – символічне навантаження кольору та малюнку.</p> <p><i>обґрунтовує:</i> – світове значення хайку: діалог тексту і малюнка;</p> <p><i>аналізує:</i> – твори Хокусая, Басьо;</p> <p><i>порівнює:</i> каліграфічне письмо Далекого Сходу та Європи.</p> <p><i>характеризує:</i> – символіку японського садового мистецтва та його призначення;</p> <p><i>пояснює:</i> – відмінності японського і європейського садоустрою;</p> <p><i>використовує:</i> – знання основних законів ікебани у власному аранжуванні.</p>
<p>1</p>	<p>Тема 4. Китайська музика Пентатоніка – китайський звукоряд. Китайська музична нотація (на основі ієрогліфів). Музичні інструменти, оркестрове виконання. Пекінська музична драма. Вплив китайської музики на музичну культуру Японії, Кореї, інших країн басейну Тихого</p>	<p><i>пояснює:</i> – вплив цих шкіл на мистецтво.</p> <p><i>розпізнає:</i> – суттєві якості китайської порцеляни;</p> <p><i>пояснює:</i> – символічне навантаження кольору та малюнку.</p> <p><i>обґрунтовує:</i> – світове значення хайку: діалог тексту і малюнка;</p> <p><i>аналізує:</i> – твори Хокусая, Басьо;</p> <p><i>порівнює:</i> каліграфічне письмо Далекого Сходу та Європи.</p> <p><i>характеризує:</i> – символіку японського садового мистецтва та його призначення;</p> <p><i>пояснює:</i> – відмінності японського і європейського садоустрою;</p> <p><i>використовує:</i> – знання основних законів ікебани у власному аранжуванні.</p>

	<p>океану. Орієнтовне практичне завдання: впізнати китайські мотиви у творчості діяча української культури Р.Глієра.</p> <p>2 Тема 5. Японія Японський ландшафтний сад – найзаповітніший відбиток національного духу країни. Символ японського мистецтва садоустрою – духовне начало. Філософія ікебани та чайної церемонії. Орієнтовне практичне завдання: проведення церемонії чаювання у японському стилі. прикрашення церемонії ікебаною, аранжованою власноруч.</p> <p>2 Тема 6. Японський театр Но і театр Кабукі Но – вид театрального мистецтва Японії, що сформувався в ХІУ ст. й існує донині. Складна символіка театру Но. Умовність жестів. Поетична мова Но. Театральний ефект костюмів театру Но: декор повинен відповідати ролі, для якої він призначений. Кабукі („мистецтво пісні й танцю”) – вид театрального дійства, що виник у період розвитку культури міста (починаючи з ХУІІ ст.). Орієнтовне практичне завдання: урок – творча майстерня: читання уривків з п’єс Тікамацу, перегляд відеоматеріалів за темою.</p> <p>1 Тема 7. Декоративно-прикладне мистецтво Кореї Твори гончарного мистецтва. Різноманітність селадон: вази для квітів, чайники, чаші у вигляді лотосу, глеки, курильниці. Введення нової техніки декору: інкрустація білою глиною, що утворює візерунки з маленьких квітів або птахів (місіма). Найрозповсюдженіший орнамент – зображення лотоса із крученими шпилястими пелюстками та круглою рельєфною серцевиною. Ювелірні прикраси із золота, нефриту, скла, бронзи. Орієнтовне практичне завдання: урок – творча майстерня: живопис на шовку і папері у форму вертикальних сувоїв.</p>	
--	---	--

<p>1</p> <p>8</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>2</p>	<p>Узагальнення</p> <p>Розділ VI. Латиноамериканський культурний регіон.</p> <p>Тема 1. Мистецтво доколумбової Америки. Культура майя. Епоха інків (кераміка, ювелірне мистецтво). Процес „змішування культур”. Індіанська, Європейська та Африканська моделі художньої культури. Спільність історичного минулого країн (XVI-XVII ст. – колонії, XIX ст. – повалення колоніального ярма). Загальні витоки культури (переважно іспанський вплив, у Бразилії – португальський, на Таїті – французький). Легенда про „золоту країну” Ельдорадо. Орієнтовне практичне завдання: урок – творча майстерня: зробити ескізи ювелірних прикрас інків.</p> <p>Тема 2. Архітектурне та монументальне мистецтво столиць країн Латинської Америки Знайомство зі столицями країн Латинської Америки. Ошатність міст. Вплив різних культур на „обличчя” міст. Орієнтовне практичне завдання: перегляд відеофільму на дану тематику.</p> <p>Тема 3. Латиноамериканські мелодії та ритми Спірічуел – релігійна народна пісня, розповсюджена серед африканців південної Америки. Кубинська румба, креольська мамба, бразильська босанова. Аргентинське танго, історія створення. Видатні виконавці танго. Поширення танцю у світі. Музика танго. Орієнтовне практичне завдання: а) перегляд відеофільму. б) вивчення основних фігур латиноамериканських танців. Проведення міні-конкурсу кращого виконавця танго (румби, босанови).</p>	<p>Учень (учениця)</p> <p><i>аналізує:</i> індіанський, африканський та європейський вплив на художню культуру Латинської Америки;</p> <p><i>наводить приклади</i> пам’яток доколумбової Америки: храми, піраміди, фрески, скульптура;</p> <p><i>показує:</i> на карті території цивілізацій майя, ацтеків та інків.</p> <p><i>називає:</i> – основні твори М.Твена, Е.По, Е.Хемінгуея, М.Мітчелл;</p> <p><i>виносить власне судження:</i> про творчість цих письменників.</p> <p><i>називає та характеризує:</i> – основні жанри американського кіно;</p> <p><i>аналізує:</i> – творчість найвідоміших кіноакторів та кінорежисерів.</p>
---	--	---

<p>2</p>	<p>Тема 4. Карнавал Кількаденне розважальне вуличне шоу. Барвистість, фантазія, гумор. Народні джерела карнавалу. Карнавал в Ріо. Карнавал на Кубі. Орієнтовне практичне завдання: проведення шкільного вечора „Карнавал в Ріо”</p>	
<p>1</p>	<p>Узагальнення.</p>	
<p>13</p>	<p>Розділ УІІ. Північноамериканський культурний регіон</p>	<p>Учень (учениця)</p>
<p>2</p>	<p>Тема 1. Письменники, які принесли літературну славу Америці ХХ століття. Орієнтовне практичне завдання: підготувати літературний вечір „Е.По – творець жанру детективного оповідання”. Його вплив на розвиток світової детективно-пригодницької літератури.</p>	<p><i>характеризує:</i> – основні види сучасної популярної музики; <i>знає:</i> – найвидатніших виконавців джазу, блюзу, рок-н-ролу.</p>
<p>2</p>	<p>Тема 2. Художники Америки Джеймс Вітлер – видатний американський імпресіоніст („Ноктюрн у чорному і золотому”, „Мати художника”). Рокуелл Кент – представник американського реалізму ХХ ст. Головний мотив творчості – прославлення величної, епічно-спокійної природи („Річка Осейбл. Зима. 1960”, „Долина в Адиронданських горах. 1980.”, Людина біля мачти” та ін.). Енді Ворхолл – „батько поп-арту” або „бізнес-арту”. Введення в практику серійного відтворення образу (портрети Мерилін Монро, Ліз Тейлор, малюнки знакових символів Америки: етикетки пляшки „кока-кола”, долара). Роберт Раушенберг – піонер у інсталяції. Авторські твори-комбінації художника, скульптора, колажиста та графіка. Конструкції митця („Одаліска” та ін.). Орієнтовне практичне завдання: а) урок – творча майстерня: створити абстрактну композицію, дати їй оригінальну назву, яка б спонукала до роздумів; б) шкільний Інтернет-вернісаж „Абстрактне мистецтво США”.</p>	

2	<p>Тема 3. Музичні ритми Блюз – стиль у музиці й співі північноафриканського походження; характеризується мінорною мелодією. Джаз – походження, видатні музиканти й співаки (Луї Амстронг, Елла Фіцджеральд). Рок-н-ролл – форма популярної музики, що відокремилась від стилю hillbilly; характеризується мелодійністю та ритмічною варіативністю. Елвіс Преслі – „король” рок-н-ролла. Творчість сучасних естрадних співаків (Майкл Джексон, Мадонна та ін.). Творчість Дж.Гершвіна. Орієнтовне практичне завдання: урок – концерт: спів під караоке пісень видатних американських співаків.</p>	
6	<p>Тема 4. Кіно США Розвиток кіно США в гострій конкурентній боротьбі. „Система зірок”. Основні жанри американського кіно: ретро, мелодрама, мюзикл, „бойовик”, психологічна драма, комедія, пригодницький, „костюмний”, історичний, кримінальний, фантастичний фільми; фільми „жахів”, фільми „катастроф”. Мультфільми У.Діснея (29 призів Оскара). Діснейленд – величезний розважальний дитячий парк у Каліфорнії, в якому низка атракціонів відтворює образи мультфільмів (відкр. у 1955 р.). Орієнтовне практичне завдання: а) підготувати відеовечір „Зоряний небосхил Голівуду”; б) конкурс кінопроб на виконання ролей у екранізації творів американської літератури, що вивчаються за програмою „Художня культура”; в) урок – творча майстерня: малювання улюблених персонажів мультфільмів У.Діснея, створення мультфільмів.</p>	
1	Узагальнення.	
12	Розділ УІІІ. Простір культури і зустрічі в ньому	Учень (учениця)
2	Тема 1. Мистецтво – гуманістичний	<i>пояснює:</i>

	<p>посередник між культурами Сходу і Заходу. Смисл будь-якої культури – її „провідність” щодо інших культур, здатність їх взаємодоповнюватися. Прояв „спільнотного регулятиву” у певних традиціях. Орієнтовне практичне завдання: урок–диспут: сформулювати „Закон культурного плюралізму”, який містив би правила шанобливого ставлення до інших культур.</p> <p>3 Тема 2. Українсько-російські зв’язки Філософія (Г.Сковорода, П.Юркевич). Література (М.Гоголь). Музика (П.Чайковський, Д.Бортнянський і М.Березовський). Театр (М.Щепкін). Образотворче мистецтво (М.Врубель, А.Куїнджі, І.Рєпін та ін.). Кіномистецтво (О.Довженко). Орієнтовне практичне завдання: самостійно підготувати і провести бесіди, присвячені українсько-російським культурним зв’язкам.</p> <p>5 Тема 3. Зарубіжні митці в Україні. Творчість видатних зарубіжних митців в Україні. Орієнтовне практичне завдання: а) підготовка і проведення вечорів на теми: „Щасливий є той, хто тримає в собі декілька світів”, „Гумор різних країн”.</p> <p>2 Узагальнення</p>	<p>– роль мистецьких зв’язків в полікультурному просторі; <i>наводить приклади:</i> переосмислення Сходом європейських художніх систем і навпаки. <i>характеризує:</i> – спадщину зарубіжних діячів культури в Україні; <i>аналізує:</i> – їх внесок у розвиток культури інших країн; <i>порівнює:</i> – культурно-мистецькі факти та явища, аргументує власну позицію щодо культурної значущості творів мистецтва; дотримується правил шанобливого ставлення до духовного світу інших народів.</p>
--	--	---